

## MISI ÉVA

(1921–2013)

óvónő, jászhimzés kutatója

„Légy olyan, kit minden ember megfog és marasztal,  
Mert keze, hangja és szeme is vigasztal,  
Boldog, kihez ruhája ér...”  
(Részlet Misi Éva Emlékkönyvéből)

Misi Évike 1921-ben született Jászberényben, Misi Ignác úri szabó és Rendek Mária Palotásy utcai lakóházában, amelynek hátsó traktusában helyezkedett el a műhely. Harmadik kislányként, a legkisebbként őt is körülvette a család szeretete. Nővére, Erzsike ekkor már 11, Mancika 2 éves volt.

A család a szűkös körülmények mellett is igyekezett mindent megadni gyermekei számára. Először is a vallásos és erkölcsös nevelés lehetőségét. Mindhárom kislány a Szatmári Irgalmas Nővérek által működtetett Érseki Leánynevelő Intézet, a zárda tanulója lett.



Véletlenül? Éppen a zárda, az egykori iskolája előtt, mint óvónőt látjuk kis óvodásaival

Évike vallomása erről a kitűnő intézetről a Jászberény katolikus élete című könyvben:  
*„Abban az időben ez az iskola adta Jászberényben a legmagasabb képzettséget. Egyértelmű katolikus nevelést nyújtott. A tanáraink, többségében igen magas képzettségű Szatmári Irgalmas Nővérek voltak. A kötelező tanórákon kívül kiemelt fontosságúnak tartották a tanulók hitkeresztény és hazafias nevelését. A helyes viselkedést mindenekelőtt szükségesnek tartották.*

*A hatvanas osztálylétszám ellenére szinte elenyésző volt a bukás, mert délutánonként, a tanórákon kívül ingyen korrepetáltak a nővérek. De a gyermekek egymás segítésére is nagy gondot fordítottak, pl. egy-egy jobb tanuló gyermek mellé beosztottak gyengébb előmenetelűeket, és az ő „felzárkóztatásukról” a tanulótársak is gondoskodtak. A munka megbecsülését fontosnak tartották. Mindig a főbejáraton mentünk be az iskolába. A folyosót a takarítónők naponta négyszer mosták fel. A tantermek sűrűn padozatúak voltak. Váltócipőt nem használtunk, de a cipőnk az iskola bejáratánál és a tanterembe lépéskor meg kellett tisztítani. Beosztott tanulók álltak a bejáratnál és segítettek. Rendelkezésre állt a sárkefe, a cipőkefe, a vizes ruha. A tanteremben a legkisebb szemetet is össze kellett gyűjteni.*

*A felső emeleten, ahol a kápolna volt, csak lábujjhegyen járhattunk, és ott csak suttogva beszélhattunk. Nagyon szép farsangi multságokat tartottunk. Külön tanították a néptáncot, a klasszikus táncokat.*

*Az önképzőkörben mindenki a tehetségének legmegfelelőbb feladatot kapta. Itt énekelhettek, verset mondhattak, kézimunkázhattak a tanulók. A mi osztályfőnökünk, Virgília nővér a legnagyobb hangsúlyt az irodalom oktatására fektette. De ez osztályonként is eltérő lehetett.*

*A közösségi életnek nagyon kedvezett a tornaterem megépítése, benne a színpaddal. A tanulók bemutathatták a betanult műsoraikat, szülőket és vendégeket is hívhattak.*

*A nővérek figyelmét az iskola befejezése után sem veszítettük el. A kongregációkban tanult darabokat itt az iskolában be is mutathattuk.*

*Az iskola elvégzését követően egyévi jelöltidő után lehettünk a kongregáció tagjai. Külön kongregáció volt a lányoknak és a fiúknak. A nővérek arra is ügyeltek, hogy a fiatal leányok olyan társaságbeli fiúkkal ismerkedjenek, akiknek az értékei közel álltak a zárdás lányokéhoz. Egyébként a lány kongregáció is kétfajta volt: egyikbe a zárdából kikerülő lányok, a másikba a más társaságbeliiek járhattak. Mi a Szent Ágnesről nevezett lányok Mária Kongregációjába léphettünk be. A Szent Margitról nevezett lányok Mária Kongregációjába bárkik beléphettek. A foglalkozásokat mindenki a zárdában tarthatta, mert velük is a nővérek foglalkoztak.*

*Az apácák elűzése után is összejöttünk az Ördög-kertben, ahol még színdarabokat is adtunk elő. Elöljárónk, előbb Borsos Imre, később Lipták Mátyás káplán is jött velünk a főtemplomból. Az imát a Szentkúti-templomban tartottuk. Egy idő után figyelmeztettek, mert figyeltek bennünket.*

*Az Érseki Leánynevelő Intézetnek rangja volt. Amikor az óvónőképzőbe jártam, akkor éreztem igazán, milyen kitűnő alapokat kaptam ebben az iskolában.*

*Egy ilyen intézetben végzőnek egy életre szóló útravalót adtak hitben, emberi tartásban, viselkedésben, helytállásban az élet minden területén.*

*Büszkén vállalom, hogy én a zárda tanulója voltam.”<sup>1</sup> (Jászberény katolikus élete)*

*Évike életéhez nemcsak a zárda adott útravalót. Több olyan tényező is hatott rá, amely meghatározó volt számára. Az iparos, a gazdálkodó felmenők küzdelmes, becsületes, takarékos, tisztességes, segítőkész, mindenekelőtt istenhívó élete követendő példát adott egész életére.*



**Elsőáldozók a zárdában. A leghátsó sorban balról jobbra az ötödik Évike**

*„Éva 1936-ban végzett a négy polgárral a berényi zárdában. Sajnos akkor nem volt a lányoknak továbbtanulásai lehetőség Jászberényben, a gimnáziumba lányok csak magántanulóként járhattak, ami bizony pénzbe került. [...] A továbbtanulásra nem gondolhatott, így Évike 1952-ig kézimunkázással töltötte napjait, persze nem csak a saját öröme, hanem kereseti lehetőséget is biztosított.” Kiss Erika*

Arra kérdésre, hogyan lett ezek után óvónő, Évike így válaszolt:

*„A tanítóképzőben 1952-ben indult egy óvónőképző osztály is. Nagy hiány volt ekkor óvónőkben. Andrási Béla volt akkoriban a képző igazgatója, ő nagyon szorgalmazta a képzés bővítését. Hároméves volt ez az iskola, helyileg a gimnázium épületébe jártunk. A végén tizennyolcan kaptunk óvónői oklevelet.” Kiss Erika*

<sup>1</sup> Suba Györgyné: Jászberény katolikus élete 2010. 214. o.



A végzősök közül csak ők nem férjheztek...



A Jászberényi Tanítóképző óvónőképzősei 1955-ben  
 Első sorban jobbról a második, Suba Mária  
 Baloldalon a második sorban az első, Misi Éva





## ÓVÓNŐI OKLEVÉL

Kisvárdi Éva

aki Jászberényben 1921. évi december hó 24-én született  
és óvónőképzői (középiskolai) tanulmányait a jászberényi dolgozók  
óvónőképzőjében az 1952-53 - 1954/55. tanévben

elvégezte, a jászberényi -i állami óvónőképzőben ala-  
kított képesítő vizsgabizottság előtt képesítő vizsgát tett a következő eredménnyel:

|                                            |       |                     |       |
|--------------------------------------------|-------|---------------------|-------|
| Magyar nyelv és irodalom . . . . .         | jeles | Rajz . . . . .      | jeles |
| Történelem . . . . .                       | jeles | Kézimunka . . . . . | jeles |
| Természetrajz . . . . .                    | jeles | Ének . . . . .      | jeles |
| Az ember szervezete és egészsége . . . . . | jeles | Zene . . . . .      | jeles |
| Nevelési ismeretek . . . . .               | jeles |                     |       |
| Óvodai gyakorlatok . . . . .               | jeles |                     |       |

Az óvónőképző többi tantárgyából kapott érdemjegye:

|                        |       |                                       |       |
|------------------------|-------|---------------------------------------|-------|
| Földrajz . . . . .     | jeles | Testnevelés . . . . .                 | +     |
| Mennyiségtan . . . . . | jeles | Gyermekjáték . . . . .                | jeles |
| Fizika . . . . .       | jeles | Az óvoda gazdasági vezetése . . . . . | jeles |

A fentiek szerint a szabályszerű követelményeknek

kitűnően

megfelelt és az 1950. évi 13. §-a értelmében

magyar

nyelvű óvodában működésre jogosult.

Kelt, Jászberény

1955. évi július hó 2-án.

*[Signature]*  
igazgató



*[Signature]*  
a vizsgabizottság elnöke

Évike óvónői oklevele, amely kitűnő eredményről tanúskodik. (Egyébként a képző három éve alatt minden osztályzata jeles volt, éppen úgy, mint a zárdai tanulmányai során.)

## AZ ÓVÓNŐ

Az első képesítés nélküli állást két hónappal a képző befejezése előtt kapta a Kiss Ernő úti óvodában. Az óvónői kinevezést csak a képző befejezése után. 1956. január 1-jétől áthelyezték a Petőfi úti – ma már nem létező – óvodába. „Ezt a munkát is nagyon szerettem. Szerencsés vagyok, mert mindig olyasmit csináltam, amit szerettem. A gyerekek körében is kellett a jó rajzkészség. Sok kedves gyerekre emlékszem, akik felnőttként a saját csemetéjüket hozták hozzánk.” (Kiss Erika cikke a Jászkürtben, 2010)

Óvónőként közel három évtizeden át először mint beosztott, később mint dolgozott. Generációkra kiható az óvónői tevékenysége.



A kezdő, a középkorú és a nyugdíjba vonuló, de örökifjú óvó néni



Tanítványai körében

### **Milyen óvónő is volt Évike? Vallomások:**

Dr. Gyurkó Lászlóné nyugalmazott óvónő, aki a jászkárhalmi óvodában tanított:

„Vezető óvónómtól hallottam emlegetni Misi Évát. Továbbképzések, értekezletek alkalmával hivatkozott rá, valamint megyei tanfelügyelőnk is gyakran említette óvodáját.

Évikének neve és híre volt a szakmában. Írásaival az Óvodai Nevelés oldalain is éveken keresztül gyakran találok. Etalon lett számomra.”

**Nagné Koncz Évike óvó néni, egykori munkatársa, örökös barátnője így emlékezik rá:**

„Én 1974-ben kerültem a Petőfi utcai óvodába mint képesítés nélküli óvónő. Akkor a helyettes helyettesének a helyettese voltam. Mikorra elvégeztem az óvónőképzőt, szerencsémre itt sikerült kinevezett állást kapnom. Éva

néni mellett lettem óvónő. 8 évig dolgoztunk együtt, amikor nyugdíjba ment. Ez az időszak örökre meghatározta a pályámat.”

### **Misi Éva, az óvó néni...**

„...A pálya fortélyait nem is annyira szavakkal tanította nekem, mint inkább személyes példájával. A pusztán létezésével, ahogyan élt a mindennapokban.

Halk szava mellett a kicsik már a tekintetéből is olvastak. Csoportjában minden foglalkozási ágban jól teljesítettek a gyerekek, iskolába lépéskor maximálisan megfelelték az elvárásoknak.

A minimális eszközellátottság ellenére mindig minden foglalkozásra előteremtette a szükséges kellékeket. Például számláláshoz maga készítette, éjszakákon át vágta ki kartonpapírból az apró gyümölcsöket, állatokat, mértani formákat százával, hogy minden gyerek kezébe tudjon adni mindenből.

Az irodalom, az anyanyelv megszerettetésében, tanításában remekül szerkesztett mese dramatizációival volt kiemelkedő.

Minden tevékenységét a szeretet és a végtelen türelem hatotta át. Kis tanítványai átvették Tőle ezt a mentalitást. Csoportjában kiegyensúlyozott, kreatív, magas szintű volt a szabadidős játék is.

Jó szervezőkészsége megmutatkozott az óvoda épületének állagmegóvásában is, mivel az akkoriban működő brigádmozgalommal jó kapcsolatot tartott fenn. Így aztán a kőműves, asztalos, és egyéb szerelő munkákat a szülők bevonásával és a brigádok segítségével mindig volt, aki ellátta.

A nevelési és oktatási feladatokkal járó adminisztratív munkákat is nagy pontossággal, fantasztikus precizitással végezte.

Élő kapcsolatot tartott fenn a város közintézményeivel: iskolákkal, könyvtárral, múzeummal, művelődési házzal, idősök otthonával, mozival. A gyerekekkel folyamatosan látogatta rendezvényeiket.

A nevelőtestület messzemenően értékelte és támogatta munkáját. Mondhatom, igen népszerű vezető volt. Mindannyian – óvónők és dajkák egyaránt – úgy dolgoztunk mellette, hogy napjaink szinte észrevétlenül teltek el az idő szempontjából. Feladatainkat inkább természetesnek, mint munkának éreztük. Még arra is figyelt, nehogy valamelyikünk megfázzon, vagy túlterhelt legyen akár fizikailag, akár pszichikailag. Pedig a gyerekek létszáma igen magas volt, ami már magában teherterelt jelentett.

Még most is fülembé cseng, ahogyan a dajka néni után szólt (sokszor), ha szeles időben pulóver nélkül ment ki az udvarra: „Ilike! Megfázik! Vegyen fel valamit!” Figyelmét semmi nem kerülte el. Mindannyiunkat családtagként kezelte.

A szülőkkel is bensőséges viszonyt tartott fenn. Teljes diszkréció mellett minden gyerekről őszinte, a segítségnyújtás lehetőségét is magában hordozó tájékoztatást adott.

Minden szülőt meg tudott nyerni az együttműködéshez. A mai napig, ha találkozom egykori ovisaimmal vagy szüleikkel, mindannyian nagy-nagy elismeréssel emlegetik fel azokat az éveket, melyet együtt töltöttek.”

### **Petrics Anna gimnáziumi tanárnő, egykori tanítványa így emlékezik:**

„... akkor, kisgyermekként megéreztem: az egyik óvónéni, Misi Éva néni valahogy egészen másként beszél hozzánk, olyan különösen nagy szeretettel van felénk. Egy kicsi, 4-5 éves gyerek nem tudja még mindezt megfogalmazni, de mindent érez, s a felnőttől kapott szeretetet, biztató szót, a szelíd gyengédséget viszi tovább.

... Évek teltek el, s megtudtam a TITKOT: Évike az Isten szeretett embere! Itt, ezen a helyen is áldom a Teremtőt azért, hogy ilyen nagy ajándékot küldött kicsi gyerekek ezreinek Évike nénihez!”

Misi Éva 1981-ben ment nyugdíjba.

### **Mint óvónő az alábbi szakmai elismerésekben részesült:**

Kiváló Óvónő kitüntetés

Pedagógus Szolgálati Emlékérem

Pedagógusok Szakszervezete Központi Vezetőségének Érdemes munkáért kitüntetés

Pro Urbe Jászberény, ez utóbbi elismerést már a jász szücsbárány népszerűsítését és egyéb más társadalmi tevékenységét is figyelembe véve kapta meg.

## **A JÁSZHÍMZÉS ÁTMENTŐJE**

Misi Évát a város lakossága óvónőként és a díszítőművészeti tevékenysége után ismeri. A Jászág és a távolabbi vidékeken élő érdeklődők számára elsősorban a jász szücsbárány textilábrákra történő átműtéseinek

úttörőjeként vált ismertté. E témában megjelent, két kiadást is megért munkája révén az interneten legalább negyven lapon tájékozódhatunk életéről, munkásságáról.

### **Mi is hat leginkább egy világra nyitott szívű kislányra?**

*Elsősorban a családi környezet:* Az ősök, akik a 17. századtól mint szűcsök subakészítéssel és annak díszítésével foglalkoztak. Ez a mesterség generációról generációra öröklődött. Misi Éva még látta ezt a munkát, ennek szépsége már gyermekkorában megfogta. Sajnos egyetlen darab meglétéről sem tud a családi emlékezet.

A két háború közötti iskolai tanrend kötelező része volt a kézimunka minden formájának oktatása. Ahol apácák tanítottak, neveltek ott ezt kiemelten fontosnak tartották. De nemcsak a hímzés, horgolás, kötés, aszúrozás, neccelés, lyukhímzés, cakkozás és a különböző öltéstechnikák elsajátítását tartották fontosnak, hanem a megrongálódott, elhasználódott textilből készült ruhadarabok javítását is. Így a stoppolást, műszövést, foltozást, az elszegésnek a különböző formáit is. Megtanították a gépi varrást, de ennek hiányában azt is, hogyan lehet kézzel varrással olyan munkát kiadni a kézből, mintha az géppel készült volna. A stafirungskészítés elengedhetetlen része volt a monogram szerkesztése, kivarrása is. A gomblyukkészítés és gombfelvarrás a legszükségesebb ismeretek közé tartozott. A felsoroltak többsége a zárdai mintakézimunka elemeit tartalmazza, amelyet minden tanulónak kötelessége volt elkészíteni.

A zárdai foglalkozott a különböző tájegységek népi hímzéseinek oktatásával is: alapanyag, motívumvilág, öltéstechnika, színvilág, és ezek felhasználása a mindennapi használati tárgyakon. A kalocsai, a matyói, a buzsáki tájegység kiemelten szerepelt az oktatásban.

Egyébként a kézimunka oktatása a világi iskolákban is a kötelező tantárgyak közé tartozott. Mi több, a két háború között nagy hangsúlyt helyeztek a fiatalság felnőttkori nevelésére is. Ezeket a különböző civil szervezetek voltak hivatottak felvállalni. Az oktatás kiterjedt a kötésre, a horgolásra, a fosztás feldolgozására, a szabás-varrás oktatására. Kiemelt helyet kaptak a különböző használati tárgyak elkészítésének az ismeretei. A második világháború, majd az 1948-as iskolaállamosítás vetett véget ezeknek a mindennapi életben is hasznos ismeretek oktatásának. Különböző politechnika-oktatások formájában időnként felbukkant egy-egy ilyen kezdeményezés, amely ideig-óráig tartott. Mai világunkban ezekre, úgymond, „*nincs szükség*”.

*„No, hát az ügyes kezű Misi Éva számára sok lehetőség így adódott. A zárdában is ügyesen rajzolt, ez hamar kiderült róla, és külön feladatokat is kapott. A jó rajz pedig minden kézimunka alapja, hiszen a mintát ki kell rajzolni, majd drukkolással a textíliára rámásolni, hogy utána kivarrva szép lehessen a díszpárna, az asztalterítő, a keszkenő. Éva néni megmutatta, hogy még a halasi csipke készítésének fortélyait is elsajátította ebben az időben. Egy kisebb terítőt máig őriz.”* Kiss Erika cikke: Pro Urbe

Rendek nagypapa a subákat hímizte, Misi papa férfiszabóként varrta az öltönyöket, a család nőtagjai kézimunkáztak, a zárdai kézimunka-oktatás, a népművészet mestere keresztmama mind-mind arra ösztönözte, Évikét, hogy ő maga is ennek a megszállott művelője legyen.

A kézimunkázás alapjait ugyan elsajátította a családban, a zárdában, de a tájegységenkénti alapos ismereteket csak később, a szakkörben és a tanítóképző főiskola hároméves népi díszítőművészeti szakkörvezetői tanfolyamán, a nyári alkotótáborokban, tanulással, sok gyakorlattal, valamint kutatásokkal szerezte meg. A főiskolai tanfolyam nemcsak a kézimunkázás rejtelseivel foglalkozott, hanem komplex módon a népi hagyományokkal és a népi díszítőművészet széles skálájával is. Hímzés, népzene, néptánc, népi építészet, falfaragás, tojásfestés stb.

Mária néni több kirándulást is szervezett a szakkörvezetői tanfolyam résztvevői számára, pl. Erdélybe, Pozsony környékére. Ilyen alkalmakkor bemutatta annak a tájegységnek a sokoldalú népművészetét is. A kirándulások élményszámba mentek. Pl. Nagyváradon, amikor még a volt püspöki palotában működött a Körös Múzeum, a néprajzi kiállítást is Mária néni vezetésével tekintették meg. A rendkívül gazdag anyagot olyan szakértelemmel mutatta be, amit egy helyi néprajzos sem tett volna különül. Amikor megláttuk a szebbnél szebb kézimunkákat, a tervező, jobban rajzoló hallgatók megszállottan rajzolgatták, „kupírozták” a mintákat. Mivel Mária néni erdélyi származású volt, hozzá a legközelebb a kalotaszegi, a mezőségi kézimunkák álltak. Az erdélyi román díszítőművészet harsogó színvilága nagyon távol állt tőle. Ugyanúgy irritálta az út menti vásári, elnagyolt kézimunkák sokasága is.



Szám: 0.5927.....

### BIZONYÍTVÁNY

Misi Éva  
aki 1921. évben ..... dec. hó 24. napján  
Jászberény városban (községben) .....  
Szolnok megyében ..... Magyar országban  
született, az 1980. -tól 1983. -ig  
terjedő időben a

a) Tanítóképző Főiskola, Jászberény.....  
által szervezett ..... Diszítóművészet. témájú  
..... alap ..... fokozatú tanfolyamot elvégezte és sikeres  
záróvizsgát tett.

b) .....  
.....  
.....  
..... tárgyakból  
..... fokozatú szakmai vizsgát tett.

Ennek alapján nevezett ..... kategóriájú  
Hímző - Szakkör vezetői ..... működési engedélyre  
jogosult.

Budapest, 1983. év ..... május ..... hó 7. -n.

Kopácsy Béla  
a vizsgáztató  
bizottság elnöke



Fejér Mária  
a tanfolyam vezetője

Czine Mihály  
a Népművelési  
Intézet igazgatója

Megjegyzés: A nem kívánt rész törölendő.  
Készült az 5.1976. (X. 26.) KM sz. rendelet szerint.

Évike szakkörvezetői bizonyítványa, amelyet Czine Mihály és Fejér Mária és Kopácsy Béla látta el a kézjeggyével.

Jászberényben 1974-ben alakult meg a Déryné Művelődési Központban az ún. városi kézimunka szakkör. Misi Éva alapító tagja, majd 1981-től vezetője lett.

Jászberényben 1979-ben a Lehel Hűtőgépgyár dolgozói köréből alapítottak egy kézimunka szakkört, amelynek vezetője Gyurkó Miklósné lett, majd tőle 1982-ben Vasné Sass Katalin vette át, aki utolsó éves volt a Fejér Mária által vezetett népi díszítőművészeti szakkörvezetői tanfolyamon.



A Déryné Művelődési Központ városi kézimunka szakköre 1997-ben egyesült a hűtőgépgyári szakkörrel, amelynek a vezetését Misi Évike, korára való tekintettel, már nem vállalta. Vasné Sass Katalin vezette tovább, aki hamarosan népi iparművészi minősítést kapott. Az egyesített szakkör ekkor vette fel Fejér Mária nevét.

A szakkör munkáival rendszeresen jelen van a helyi, a jázsági, a regionális és az országos kiállításokon.

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Népművészeti Egyesület regionális kiállításon mutatja be a megye népművészetét, amely kiterjed a fazekas, a faragó, a hímző, a szőnyegszövő, a mézesbábos stb. művészeti ágakra is. Így jutott el a jász hímzés Mohácsra és Szegedre is.

A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE NÉPMŰVÉSZETE kiállításoknak állandó résztvevője a jászberényi szakkör.

A szakkör rendszeres bemutatkozási lehetőséget kap a különböző falunapokon, a Jászok Világtalálkozóján, a Mesterségek Napján Budapesten, a megye turisztikai utazási kiállításain. Ilyen alkalmak lehetőséget teremtenek a hímzés bemutatására, a jász népviselet megismertetésére és a szakköri tagok által készített kisebb ajándéktárgyak eladására is.

Évente részt vesznek a Mesterségek ünnepén a Budai-várban. Vasné Sass Katalin népi iparművész, szakkörvezető éppen a felvonulásra készül.

Az országos kiállításokat az Országos Népművelési Intézet szervezi Mezőkövesden, Nyíregyházán, Békéscsabán, Budapesten (a Néprajzi Múzeumban vagy az Iparművészeti Múzeumban). Ezeken is mindig ott vannak a jászberényi alkotások. Kezdeti időben az ország különböző tájegységeinek a kézimunkáival vettek részt. Egyik kézzel írott írásában így vallott a Déryné Kézimunka Szakkörrel:

*„Fejér Mária a hároméves főiskolai tanfolyamon szeretette és ismertette meg velünk a hímzeshagyományt. A sikeres szakkörvezetői munkánk után is együtt maradtunk. Közösségben eredményesebb a munkánk, és továbbra is szükségét éreztük tanárnőnk irányításának... Tagjai vagyunk a Jász-Nagykun-Szolnok-Megyei Népművészeti Egyesületnek. Működési területünk: Jászapáti, Jászsószentgyörgy, Újszász, Jászberény, Jászládány, Jászágó, Nagkörű, Tiszaföldvár, Nagykáta... A jász szűcshímzéssel való foglalkozást Jászapáti a múzeum akkori igazgatója, Szikszai Gábor kezdte el szorgalmazni, biztatta a helyi szakkört a munkára. Így a jászapáti tagjaink hozták közösségünkbe a jász szűcshímzés gondolatát. De ez idő tájt már minket, jászberényieket is foglalkoztatott a feladat, nem is tudva a jászapáti kezdeményezésről...*

Évike dédelgetett vágya volt a szűcshímzés gazdag motívumvilágának, öltéstechnikájának az átmentése. Kereste a legmegfelelőbb textíliát, az alapanyagot, a zöld fonalat és azt a viselhető ruhadarabot, terítőt, függönyt, ahol alkalmazni lehetne ezt a gazdag örökséget. Hosszas próbálkozás után sikerült szép és szakmailag kifogástalan mintadarabokat készítenie. Külön meg kellett küzdeni azzal, hogy szakmai körökben a jász hímzést mint tájjellegű kézimunkát elismerjék. A buzsáki, a kalocsai, a kunsági, a vásárhelyi, a kalotaszegi, a halasi stb. tájegységek sorába nem volt egyszerű a jász hímzést elismertetni. Ebben a fáradozásban országosan elismert szakemberek is sokat segítettek.

Végül is sikerült zsűriztetni, elismerték, és ma már a magyar hímzéskultúra becses része a jász hímzés is. Ez elsősorban Misi Éva és Fejér Mária kitartó kutatásának és munkájának köszönhető. Ma már a jász hímzés rangos kiállításokon mindig előkelő helyet foglal el, és nívós díjakkal jutalmazzák. (Mezőkövesden, Békéscsabán, Miskolcon, Budapesten stb.)

A Jász Múzeum kiállítása éppen a jász szűcshímzések textíliákon történő bemutatására vállalkozott. A kiállítást Borbély Jolán nyitotta meg, aki csak nagyon komoly kutató, tervező és hímző munka alapján volt hajlandó elismerni a jász hímzést mint tájjellegű népművészetet.

későbbi kiállítások anyagát többségében jász kézimunkákból állították össze.

- Kiss Erikának így nyilatkozik Évike a Jászkürtben 2010. április 8-án: *„A régi minták felhasználásával tervezek mintákat. Közel 100 saját mintát terveztem. Ez azt segíti, hogy a régi minták fennmaradjanak, de egy terítő, párnahuzat vagy éppen blúz azért szép legyen. Itt van ez, egy zászló. A Keresztény Értelmiségiek jászberényi csoportjának készítettem. Nem mindegy, milyen minták kerülnek rá. Az is fontos, hogy a fonál milyen. Ez is nagy titka a dolognak, hiszen zöld színű fonalból is van sok, de nekünk nem mindegyik alkalmas.”*

A szakkör munkái eljutottak jóval a határon túlra is: Japánba, Franciaországba, Londonba, Olaszországba, Németországba és Jugoszláviába.

Évike tervező munkájának köszönhető a jászberényi Nagyboldogasszony-főtemplom, a Porciunkula-kápolna, a Jézus Neve-plébániatemplom oltárterítői, a református templom úrasztala jázsági terítői is. De tervezett már vállkendőket a táncsoportoknak, díszes gallért a Székely Mihály Kórus egyenruhájához és egyenblúzt a saját szakkörének.

A Nagyboldogasszony-főtemplom szembemiséző oltárának terítője 2008-ban készült el. Március 15-én díszítette legelőször az oltárokat a jász terítő. Kiss Erika a Jászkürtben így tudósított róla:

*„A főoltárra egy 6 méter hosszú terítő került, a Szent Anna és a Szent kereszt oltárookra pedig egy-egy 5 méter hosszú. A főtemplom részére eddig hét jász hímzéses terítőt készített a szakkör. A mintát minden esetben Misi Éva tervezte. Az előrajzolás Vasné Sass Katalin feladata volt. A minták kivarrásában szinte minden tag részt vett. Más varrta a forgó rózsákat, más a tulipánokat, az indákat, a leveleket, s más munkáját őrzi az aszúrozás, a felszégés.*

Egy terítőt azonban egy szakköri tag maga vállalt. (Görbéné Dobos Amália. - szerk.) *A három, most elkészült darab közel egy éven át készült, hiszen a szakköri tagok mást is csinálnak, kiállításokra készülnek, vásárokra járnak. S mindez persze a szabad időben, a családi teendők mellett.*” A cikk arról is tudósít, hogy az alapanyag és a fonal megvásárlásához eleinte maguk adták össze a pénzt, de már előfordult, hogy pályázatból tudtak anyagot vásárolni. A kivitelezésnek természetesen „nincs ára”, ezt mind ingyen végezték.

Évike és a szakkör munkáit számtalan oklevéllel, nívódíjjal ismerték el, de 1998-ban a JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI MŰVÉSZETI DÍJ különösen rangosnak számított.

A jászberényi szakkörhöz később csatlakoztak a jászszági, a törökszentmiklósi, a tiszaföldvári, az újszászi, a kengyeli, a pásztói közösségek vezetői is. Ők is sokat fáradoztak és fáradoznak a jászszági szűcshímnés újjáélesztéséért. Ma már állandó csoportot képeznek, és *Jász Népi Díszítőművészeti Alkotóközösség* néven tevékenykednek. Misi Éva ennek a közösségnek közel egy évtizedig volt a vezetője.

Egy vajdasági újságíró közvetítésével jött létre kapcsolat a vajdasági nagybecskerekai Folklor Egyesület hímnő szakkörével. Ők is rendszeresen részt vesznek az országjáró alkotótáborok munkájában. A jászberényiek az első időszakban több tájegység hímnését is oktatták a vajdaságiaknak. Ma már a jász hímnést önállóan tervezik, rajzolják és készítik. Önálló kiállításai is vannak a jász hímnésekből.

Másfél évtizede léptek be a *Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Népművészeti Egyesületbe*. Ez az egyesület koordinálja a megyei, országos és a nemzetközi bemutatkozási lehetőségeket. Nem csak a jászszági, hanem a történelmi Magyarország tájegységeinek hímnéseit is bemutatathatják.

A Misi Éva – Szabó Pál Antalné: „*Jászszági szűcsminták textiliákon*” c. szakkönyvet 1998-ban adták ki. Ennek bővített változata nagyon szép kivitelben 2009-ben jelent meg. E könyv elkészítésében, szerkesztésében és kiadásában a Jász Múzeumért Alapítvány és Hortiné dr. Bathó Edit múzeumigazgató munkája döntő jelentőségű volt.



Misi Éva – Szabó Pál Antalné könyvének második, bővített kiadása

Évike nem ment férjhez, de sohasem volt egyedül. Erről így vallott 2004 decemberében Kátai Szilvia újságírónak a Jászkürtben:

Miért nem ment férjhez? „Valószínű azért, mert nagyon szép családi példa volt előtünk, mind a nővérem, (Erzsike), mind a szüleimében. Talán a nővérem, (Mancika) és én ehhez szabtuk a mércét, s ezért nem ment férjhez egyikünk sem. ...Rokonok, rokonok gyermekei jöttek-mentek, élet volt a házukban. Ma sem vagyok magányos, aki magányos, arról csak maga tehet. A barátokat az ember maga szerzi meg, és tartja maga körül. Mi a barátnővel, szakköri társakkal rendszeresen járunk kirándulni, komoly elfoglaltság számomra a kézimunka szakkör is. Úgyhogy, amint látjuk, még csak tétlenségre sem panaszkodhatok.”

Évike a jász kézimunkáira is azt mondta: „Édes, nekem ezek a gyerekeim!” Annyira szerette a tervezést, a rajzolást, hogy ha beteg volt, de feladatot kapott, meggyógyult és felkiáltott: „Meggyógyultam, édes, megrajzolom én!”

Évikére jellemző az is, hogy idősebb korában, ha tervezési, rajzolási feladatot kapott, azonmód el is készítette, nem hagyta másnapra, mondván: „Ha nem ébredek fel, nem akarok félkész munkát hagyni magam után.”

Évike fáradhatatlan volt, erről is Kátai Szilviának vallott a Jászkürt 2004. decemberi számában:

A kérdés: „Az egészsége bírja a sok elfoglaltságot, a feladatot?

Éppen a sok munka az, ami ma is jó egészségben tart. Az ember teste, szelleme akkor marad ép, friss, ha hasznos és értékes munkát végez, amíg csak él. Komoly beteg nem voltam, egy kevés vérnyomáscsökkentőn kívül más gyógyszert ma sem szedek. Szemüveg nélkül olvasok, és mint mondtam, nagyon fontos, hogy megvan a rendszeres napi elfoglaltságom. Akinek ez nincs meg még idősebb korában is, annak jönnek a gonosz, gyötrő, kínzó, bántó gondolatok, kárára lesz a környezetének, teher a családnak. Tele panasszal, rosszindulattal, előbb utóbb megbetegszik a test is. Ilyenkor az idősödő ember másokat hibáztat mindenért, holott életünk végéig magunk vagyunk azok, szebbé, széppé tehetjük az életet úgy is, igyekszünk áldás lenni környezetünk számára.” Majd a cikk szerzője így folytatja: „Amit elmondott, csak igazolni tudom. Jó itt ülni Éva nénivel. A gyönyörű kézimunkák pedig, amik körülvesznek bennünket, csak alátámasztják az imént mondottakat.”

Ennek igazságában, aki ismeri, nem kételkedhet.

Ő mindig alapos és precíz ember. A kézimunka szakkörben egy-egy kutatási tételt csak alapos bizonyítással lehetett biztosra venni. Gyakran figyelmeztette az alábbiak szerint a hozzáforduló szakköri tagokat:

Misi Évike számos közösség tagja volt hosszú élete folyamán:

Mária Kongregáció  
Szívgyárda  
Református Egyház Szépkorúak klubja  
A Rózsafüzér Társulatnak (fiatal kora óta)  
A Vöröskeresztes munkában 1955 óta vesz részt.  
Részt vállal a ferencesek világi harmad rendjének életében is.  
A Keresztény Értelmiségiek Szövetségének alapító tagja.  
Pedagógusok ny. klubjának



A ferencesek világi harmadrendjében, a Porcinkula kápolnában





A Rózsafüzér Társulat tagjaival



A Keresztény Értelmiségiek Szövetségének tagjaival

2011 őszén – amikor Évike már a Szent Klára otthon lakója volt – a szakkör az ő általa tervezett asztalterítőt a Jász Múzeumnak adományozta.

Misi Évike tudja, neki már az aktív munkában kevés része lehet, de a Szent Klára otthon lakójaként még ma is vannak, akik nem csak Jászberényből, hanem távolabbi vidékről is felkeresik, és ő tanítja őket tervezni.

Reméljük, a folytonosság megmarad. „Éva néni bízik benne, hogy a kézimunka szakkörökhöz folyamatosan csatlakoznak újabb és fiatalabb tagok, akik továbbra is szívügyüknek tekintik a jászági népművészet sorsát.”<sup>2</sup>  
Őszintén kívánjuk, hogy úgy legyen!

### Epilógus

E dolgozatot, dr. Suba Györgyné Kocsis Julianna készítette 2011-ben, Misi Éva 90. születésnapja alkalmából, melyet bensőséges ünnepség mellett, és a kézimunkáiból készült kiállítással tették emlékezetessé az otthon, a család, a város előljárói, a Fejér Mária Kézimunka Szakkör tagjai, a Szent Ferenc Harmadrendbéli társai, a KÉSZ delegációja és számos tanítványa és tisztelője.

Ez után még másfél évet élt a Jászebrényi Szeretetszolgálat Szent Klára Otthonában. Szerető, óvó környezetben, mint ahogy élt csendesen, Isten akaratában megnyugodva vett búcsút e földi élettől.

Misi Éva, a zárda egykori növendéke, az ÓVÓNŐ, és a jász hímzés nagy mestere 2003. június 18-án visszaadta lekét a teremtőjének. Szántó József apátplébános és ifj. Beniczky Béla kántor végezték a temetési szertartást. Végso nyughelye a Szent Imre temetőben szeretett szülei és a Rende, a Magócs és a Misi család sírboltjában van.

**A pillanatképek a 90. születésnapalkalmából készültek a Szent Klára otthon kápolnájában és az ebédlőjében**



A szentmise résztvevői a kápolnában

---

<sup>2</sup> Kátai Szilvia, Új Néplap, 2005. jan. 12.





A szentmise után Demeter Mátyás érseki tanácsos elsőként köszöntötte Évikét



Az ünnepség az ebédlőben folytatódott





A Hagyományőrző Egylet tagjai énekeltek



Évike alkotásaiból készült kézimunka kiállítás, a legkisebb rokon Tamara és édesanyja, Melinda





A családtagokkal készült csoportkép



A Jász Múzeum igazgatója, dr. Bathó Edit köszönti



A jászberényi református templom és a Porciunkula kápolna oltárterítőit is Misi Éva készítette



Évike egyik legszebb kun hímzéssel készül díszpárnája



Sírhelye felmenői között a jászberényi Szent Imre temetőben

Misi Éva nem ment férjhez, nem születtek gyermekei, de mindig nagy családban élt, szüleivel, testvéreivel. Nővére, Erzsike Suba Lajoshoz ment feleségül, három gyermekük született, György, László és Klára. Mindhármukat, sőt az ő gyermekeiket is sajátjaként szerette. Évike sohasem volt egyedül, mindig körülvette a nagy család, a rokonság, munkatársai és tanítványai is mindig felkeresték, vagy érdeklődtek felőle.



